

УДК 330.322.2:330.131.7

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ВЕНЧУРНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В ПРОДОВОЛЬЧІЙ СФЕРІ

В.А. Замлинський, к.е.н.

Одеський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету, Одеса, Україна

Замлинський В.А. Управління ризиками венчурного інвестування в продовольчій сфері.

У статті досліджено особливості розробки організаційно-методичних підходів управління ефективністю інвестиційних проєктів інноваційного характеру на основі дієвого управлінського впливу на ризики інвестування. Зважаючи на виділені рівні розробки стратегії економічної безпеки підприємства як об'єкта інвестицій, обґрунтовано компоненти управління ризиками венчурного інвестування і сформовано механізм управління ризиками в системі управління венчурними проєктами підприємств продовольчої сфери. Доведено доцільність застосування карти ризиків і визначено індикатори оцінки безпеки підприємства для залучення венчурних інвестицій. З метою узагальнення результатів оцінки системи управління ризиками венчурного інвестування визначено порядок формування масиву відомостей про економічну політику підприємства продовольчої сфери.

Ключові слова: венчурні інвестиції, венчурний проєкт, ризики інвестування, управління ризиками, підприємства продовольчої сфери, економічна безпека

Замлинский В.А. Управление рисками венчурного инвестирования в продовольственной сфере.

В статье исследованы особенности разработки организационно-методических подходов управления эффективностью инвестиционных проєктов инновационного характера на основе действенного управленческого воздействия на риски инвестирования. Исходя из выделенных уровней разработки стратегии экономической безопасности предприятия как объекта инвестиций, обоснованы компоненты управления рисками венчурного инвестирования и сформирован механизм управления рисками в системе управления венчурными проєктами предприятий продовольственной сферы. Доказана целесообразность применения карты рисков и определены индикаторы оценки безопасности предприятия для привлечения венчурных инвестиций. С целью обобщения результатов оценки системы управления рисками венчурного инвестирования определен порядок формирования массива сведений об экономической политике предприятия продовольственной сферы.

Ключевые слова: венчурные инвестиции, венчурный проєкт, риски инвестирования, управления рисками, предприятия продовольственной сферы, экономическая безопасность

Zamlynskyi V.A. Risk management of venture capital investment in the food sector.

The article studies the peculiarities of development of organizational and methodical approaches of management effectiveness of investment projects of innovative character, through effective management to mitigate risks of investment. Despite the levels of development of strategy of economic safety of the enterprise as object of investments, substantiated component of risk management venture capital and formed a risk management mechanism in the management system of the venture projects of the enterprises of the food sector. The expediency of application of the risk map and identified indicators for assessing the security of the company to attract venture capital investment. For the purpose of generalization of the results of the evaluation of the risk management system of venture capital investment procedure for the generation of an array of information about the economic policy of the enterprises of the food sector.

Keywords: venture investments, venture project, the risks of investing, risk management, enterprises of the food sector, economic security

Повноцінна роль України в системі міжнародних економічних відносин і активний розвиток інтеграційних зв'язків вимагають створення умов для досягнення економічної безпеки як гаранта розвитку та незалежності країни. Враховуючи вагоме значення продовольчої безпеки України як складової економічної безпеки, актуальним для дослідження є питання підвищення ефективності функціонування підприємств продовольчої сфери, зокрема за рахунок залучення інвестицій в дану сферу діяльності.

Вирішення проблем активізації процесів інвестування є основою досягнення поступального розвитку економіки країни в цілому, визначеного пріоритетним в Стратегії сталого розвитку «Україна-2020» (схвалена Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015). Кризові явища в економіці України демонструють необхідність підвищення ефективності використання інвестиційного потенціалу суб'єктів господарювання продовольчої сфери для створення умов формування інноваційної моделі економіки. Водночас збільшення ризиків інвестування ускладнює вибір способів фінансування інвестиційних проєктів інноваційного характеру, актуалізує необхідність пошуку нестандартних механізмів і схем, а також застосування ефективних способів хеджування на рівні наукових розробок з управління ризиками венчурного інвестування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Проблеми досягнення економічної ефективності інвестицій, зокрема на основі управління ризиками інвестування, розглянуто в працях вітчизняних і зарубіжних вчених (М.І. Баканов, В. Беренс, В.А. Бланк, Р. Брейлі, Ю. Бріггем, Ф.Ф. Бугинець, Дж. Ван Хорн, О.В. Сфімова, Р. Каплан, А.Д. Касатов, Л.М. Кіндрацька, Л. Крушвіц, В.С. Леонтєв, С. Майєрс, А.Ш. Маргуліс, М.В. Мельник, О.В. Олійник, Г.В. Савицька, В.К. Савчук, В.Б. Сироткін, В.І. Стражев, М.Г. Чумаченко, А.Д. Шеремет та ін.). Окремі аспекти стратегічного управління інвестиціями викладено в дослідженні Дж. Річ (J. Rearse, 2005) і Р. Робінсон (R. Robinson, 2005) [1].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

Враховуючи результати досліджень попередників, встановлено, що в сучасних умовах господарювання особливо актуалізується пошук напрямів вирішення проблеми управління ризиками венчурних проєктів на підприємствах продовольчої сфери з метою досягнення ефективності управління інвестиційним проєктом і реалізації інтересів його учасників.

Метою статті є розробка організаційно-методичних підходів управління ефективністю інвестиційних проєктів інноваційного характеру на основі дієвого управлінського впливу на ризики інвестування.

Виклад основного матеріалу дослідження

Однією з найважливіших тенденцій виходу вітчизняної економіки з кризових умов є зростання обсягів залучених інвестицій. Пожвавлення інвестиційних процесів передбачає необхідність розробки порядку формування показників, які є основою оцінки інвестиційної привабливості підприємств, зокрема на основі зовнішньої і внутрішньої звітності підприємства з метою розкриття інформації про джерела фінансування, а також управління ризиками інвестування. Це може істотно спростити завдання аналізу й вибору об'єкта інвестування, зокрема інноваційного характеру.

Серед усіх учасників інвестиційного процесу держава є єдиною, для кого отримання прибутку – це не мета, а засіб, складова завдання ефективного управління ресурсами на благо всіх громадян. Відповідно, держава не повинна прагнути максимізувати прямий фінансовий ефект від інвестицій, а комплексно оцінювати ризики й результати інвестиційного проєкту для суспільства в цілому, а також екологічні, політичні й інші наслідки реалізації проєкту для суспільства [2]. Для інвесторів і держави пріоритетним є управління ризиками інвестування для досягнення довгострокового збалансованого стійкого розвитку суб'єктів господарювання на основі інновацій. Зокрема, в умовах фінансово-економічної кризи серед інтересів держави як суб'єкта інвестиційного процесу слід виділити інноваційний розвиток базових галузей промисловості; залучення венчурних інвестицій; нарощування обсягів валового національного продукту на основі інновацій; збільшення сум відрахувань до бюджетів і цільових фондів; зайнятість населення; максимізація ефектів від інвестиційної діяльності підприємств.

При цьому управління інвестиційною діяльністю на макро- та макрорівнях базується на оцінці інвестиційної привабливості та ризиків інвестування, здійснення якої передбачає наявність достовірного інформаційного забезпечення, основою якого є бухгалтерський облік.

Удосконалення методологічних засад облікового відображення операцій по венчурним інвестиційним проєктам потребує удосконалення

процедур визнання інвестиційних проєктів венчурного характеру як об'єктів бухгалтерського обліку, планування, контролю і аналізу з урахуванням різноманітних факторів середовища функціонування підприємства, а також облікового відображення процесів, що відповідають стадіям життєвого циклу венчурного інвестиційного проєкту. За таких умов виникають можливості відстеження інвестиційних процесів на підприємстві і реальної оцінки вартості активів на різних етапах реалізації венчурного інвестиційного проєкту. Крім того, завдяки наявності оперативної, достовірної та повної інформації про інвестиційні процеси інноваційного характеру підприємства уможлиблюється здійснення аналізу й контролю ефективності виконання проєкту та оперативного врахування впливу загроз зовнішніх і внутрішніх факторів для розширення кола заінтересованих інвесторів і зниження ризиків вкладення капіталу.

Давлетбаєва Назгуль серед найбільш інвестиційно-привабливих галузей вітчизняної промисловості називає харчову, оскільки їй притаманні значна сировинна база, місткий внутрішній ринок збуту, низька еластичність попиту на продовольчу продукцію та низька залежність від кон'юнктурних змін на зовнішніх ринках [3]. Водночас дослідник зазначає, що функціонування вітчизняних харчових підприємств відбувається в умовах жорсткої конкуренції, слабкої державної підтримки товаровиробників, недосконалого законодавчо-правового середовища в сфері інвестиційно-інноваційної діяльності. У своєму дослідженні А.М. Томашевська приходить до висновків, що зростання інвестиційної привабливості підприємств харчової промисловості передусім залежить від державного регулювання інвестиційної діяльності, яке має здійснюватися створенням сприятливих умов для її розвитку й безпосередню участь у ній [4].

За наявності сприятливих природно-кліматичних умов для вирощування переважної більшості сільськогосподарських культур і потужного людського потенціалу Україна має змогу не лише досягти власної продовольчої безпеки, а й стати активним учасником світового ринку продовольства. Створення ефективного механізму інтеграції різних сфер агропромислового комплексу та стимулювання удосконалення технічної оснащеності суб'єктів господарювання з впровадженням інноваційних технологій виробництва, зокрема шляхом залучення венчурних інвестицій, є передумовою досягнення продовольчої безпеки країни. Саме продовольча безпека дозволяє оцінити ступінь забезпеченості країни екологічно чистими й корисними для здоров'я продуктами харчування за доступними цінами при збереженні й поліпшенні навколишнього середовища, розбудові соціальної інфраструктури та розвитку сільських територій.

Прогнози ООН щодо зростання чисельності людства в найближчі 30 років [5] обумовлюють потребу активізації зусиль щодо вирішення проблеми забезпечення людства продуктами

харчування і підвищення продуктивності агропромислового комплексу з одночасним зростанням якості продукції та захистом навколишнього середовища. Для владних структур кожної з країн завдання формування продовольчої безпеки повинно передбачати активізацію інвестиційної політики, в тому числі інноваційного характеру, для досягнення стабільності вітчизняного виробництва продуктів харчування. Водночас макроекономічний аналіз розвитку України свідчить про вкрай незначний вплив інноваційних рішень на економічне зростання підприємств, насамперед малих і середніх [6]. Це означає відсутність дієвого механізму використання інновацій та венчурних інвестицій як ключового ресурсу економічного розвитку. Порівнюючи венчурні інвестиції з іншими джерелами фінансування інновацій підприємств у кризових умовах господарювання та за наявності потреби у додатковому фінансуванні розвитку експортного потенціалу продовольчої сфери України, слід визнати венчурні інвестиції в якості критерію формування оптимальної структури фінансового забезпечення інноваційного розвитку підприємств.

Вкрай важливо забезпечити позитивну тенденцію до зростання обсягів іноземних інвестицій в харчову промисловість України, яка спостерігалася протягом 2010-2013 рр. Зокрема, за даними [3], у 2014 р. на розвиток галузі залучено майже 3 млрд. доларів США іноземних інвестицій, що складає 18,4% від обсягу прямих іноземних інвестицій у промисловість в цілому та майже 6% загального обсягу прямих іноземних інвестицій в економіку України.

Оцінка інвестиційної привабливості підприємств продовольчої сфери з огляду на пріоритет забезпечення безпеки національної економіки в умовах кризових явищ повинна враховувати сукупність синергетичних і мультиплікативних ефектів, що виникають внаслідок активізації інноваційної діяльності підприємств галузі. Зокрема, впровадження інновацій на рівні окремого підприємства обумовлює ланцюгову реакцію у споріднених галузях діяльності (транспорт, зв'язок, енергетика, виробництво тари та тарних матеріалів тощо), стимулюючи їх інноваційну активність.

Внаслідок впливу мультиплікативних та синергетичних ефектів інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств економіка країни отримує значно суттєвіші вигоди, ніж відображені в розрахованій первинній ефективності інвестиційного процесу на підприємстві, про що зазначається в праці Дж. Річ (J. Reare, 2005) і Р. Робінсон (R. Robinson, 2005) [1]. Водночас, неефективні венчурні інвестиції на підприємстві призводять до значних збитків для економіки країни. Ефективна інвестиційна політика щодо інноваційних проектів підприємства не лише збільшує доходи держави, а й свідчить про перспективи розвитку підприємства та можливості інтеграції держави в глобальну економіку. Отже, оцінку привабливості

венчурних інвестицій слід здійснювати зважаючи на ступінь збалансованості інтересів учасників інвестиційного процесу, що сприятиме суттєвому зниженню ризику неефективної реалізації інноваційного проекту.

Зважаючи на те, що довгостроковий розвиток є показником інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання, досягнення балансу інтересів власника, зовнішніх інвесторів і держави як суб'єктів інвестиційного процесу повинно базуватися на розробці стратегії економічної безпеки підприємства як об'єкта інвестицій:

1) стратегічний рівень – визначення напрямів діяльності з трансформацією стратегічних рішень в програми, проекти, здійснення діяльності з управління змінами; 2) оперативний рівень – поточна діяльність, включаючи управління персоналом, бізнес-процесами, інформаційною безпекою тощо.

Відповідно, управління ризиками венчурного інвестування повинно передбачати наступні компоненти: 1) визначення потенційних негативних наслідків прийнятих рішень; 2) формування механізму реагування на появу негативних наслідків; 3) визначення дій щодо нейтралізації чи компенсації негативних наслідків. Від ґрунтовності розробки таких питань залежатиме довіра інвесторів до венчурних проектів.

У ряді наукових досліджень [7, 8] передбачається, що методика оцінки ризиків інвестування базується на виявленні внутрішніх і зовнішніх факторів, що збільшують або зменшують вплив певного виду ризику; оцінці ризику на предмет ліквідності проекту та доцільності інвестування; визначенні допустимого рівня ризику; здійсненні заходів із зменшення ризику. Відповідно, аналіз ризиків полягає в отриманні необхідних даних з метою прийняття управлінських рішень щодо доцільності участі в певному проекті та розробці системи захисту від можливих втрат. Найбільш поширеними для виявлення ризику є методи статистичного аналізу, експертних оцінок, аналогії та ін.

Дослідження практики управління ризиками на 9-ти підприємствах продовольчої сфери Одеської обл. засвідчило, що у зв'язку з обмеженістю оборотних коштів на всіх підприємствах в умовах кризової економіки відсутні заходи з управління ризиками. З метою дотримання інтересів учасників інвестиційного процесу за рахунок дієвого управління ризиками на підприємстві, пропонується набір інструментів управління ризиками венчурного проекту (табл. 1), який охоплює окреслення методів ідентифікації, аналізу, планування та контролю ризиків інвестиційного процесу.

Зважаючи на рівень керованості ризиками інвестиційного проекту з урахуванням стадій його життєвого циклу, слід відмітити, що найменш витратними є перші два етапи (передінвестиційна фаза). Особливу увагу варто звернути на етапи виконання та завершення, які пов'язані з найбільшим рівнем ризиків інвестиційного проекту.

Таблиця 1. Інструменти управління ризиками в системі управління венчурними проектами підприємств продовольчої сфери

Інструменти управління	Напрями використання
Аналіз зовнішнього середовища діяльності підприємства	Аналіз інвестиційної привабливості галузі з урахуванням фактору сезонності, державного регулювання цін та залежності суб'єктів від сільськогосподарських підприємств, транспортної системи, складського господарства тощо Оцінка джерел інвестування (зовнішніх і внутрішніх), зважаючи на значення галузі для життя населення та охорони навколишнього середовища
Аналіз внутрішнього середовища діяльності підприємства	Аналіз інвестиційної привабливості підприємства та його експортного потенціалу, враховуючи специфіку продовольчих товарів, їх якість, наявність замінників (товарів-субститутів) Вивчення системи управління і організаційно-технічного забезпечення розробки та реалізації венчурних проектів, націлених на досягнення високої якості продукції, її екологічності та безпеки для населення
Аналіз ефективності венчурного проекту	Аналіз ефективності венчурного проекту (економічна та соціальна ефективність), обумовлена вивченням рівня задоволення потреб населення в якісних продуктах харчування, сприяння зайнятості та наповненню доходної частини бюджетів різних рівнів Аналіз рівня обґрунтованості венчурного проекту з дотриманням балансу інтересів учасників інвестиційного процесу (якісний продукт, економія витрат, окупність інвестицій) Вивчення ризиків венчурного проекту (ідентифікація ризиків, виділення об'єктів впливу ризиків і фінансових показників – цільових стратегічних орієнтирів проекту, що змінюються під впливом ризику, оцінка рівня ризиків, вибір заходів щодо зниження ризиків, удосконалення існуючих і розробка нових методів управління ризиками)
Аналіз ефективності венчурного проекту	Аналіз результатів інвестиційної діяльності підприємства з урахуванням фактору сезонності діяльності (факторний аналіз, оцінка динаміки результатів за кожною стадією венчурного проекту)

Джерело: Власна розробка автора

Таблиця 2. Показники карти ризиків венчурного інвестування для підприємств продовольчої сфери

Показники	Фактори впливу	Приклади показників	Значення для стратегії розвитку
Фінансові	Витрати зростають під впливом факторів псування запасів і готової продукції, утримання складського господарства, обладнаного належним чином, широкої мережі оптової і роздрібною торгівлі продуктами харчування	Вартість підприємства; інноваційні проекти; фактичний і необхідний обсяг венчурних інвестицій; коефіцієнт автономності; забезпеченість інноваційних проектів власними оборотними коштами (відсоток виконання бюджету інвестицій; показники динаміки рівня забезпеченості)	Оцінка ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності та забезпеченості венчурних проектів власними коштами, розрахунок потреби в зовнішніх венчурних інвестиціях
Контрагенти	Наявність широкої дилерської мережі, що поєднує виробника та кінцевого споживача, не дозволяє населенню придбавати продукцію за прийнятними цінами. Договірна робота підприємства ускладнена великою кількістю постачальників і покупців	Обсяги продажу (рівень виконання плану продажу, динаміка продажу) вітчизняним та іноземним покупцям; обсяг бракованої продукції, повнота і своєчасність поставок, виконання асортименту	Вивчення якості процесу постачання продукції та лояльності клієнтів, частки підприємства на ринку
Виробництво	Вимоги до якості продуктів харчування передбачають постійний контроль виробничого процесу, сировини та оновлення технологій з метою економії витрат і завоювання нових ринків	Обсяги виробництва (динаміка виконання плану виробництва, рівень освоєння нових видів виробництва, нормативи витрат на одиницю продукції, динаміка приросту витрат)	Оцінка динаміки виробництва, фондівддачі, обсягу інвестицій в інновації, фондоозброєність, коефіцієнти вибуття, оновлення виробничого обладнання, конкурентоспроможність продукції
Соціальна складова	Необхідність залучення в галузь висококваліфікованих працівників обумовлює зростання витрат виробництва	Штатна чисельність персоналу, продуктивність праці, кваліфікаційний склад, фонд оплати праці	Дослідження плинності персоналу, відповідності складності робіт кваліфікаційному складу працівників, втрат робочого часу, заборгованості з оплати праці

Джерело: Власна розробка автора

Аналіз етапів інвестиційного проекту дозволяє більш ґрунтовно оцінити структуру витрат на його здійснення або припинення.

Серед існуючих методів управління ризиками [7, 9-11] доцільним вважається використання карти ризиків, яка дозволяє ранжувати ризики, узагальнювати результати їх оцінки за окремими операціями і в цілому по проекту, а також формувати показники звітності з управління ризиками.

Показники карти ризиків визначаються на основі облікових даних, що сприяє формуванню переліку індикаторів оцінки безпеки підприємства, що враховують галузеві особливості його діяльності. Оцінку безпеки підприємств продовольчої сфери для залучення венчурних інвестицій пропонується здійснювати на основі чотирьох груп показників (табл. 2).

За своєю сутністю карта ризиків дозволяє виходячи з цілей проекту врахувати внутрішні та зовнішні фактори, що можуть впливати на досягнення поставлених цілей. Для управління доцільно враховувати, що фактори ризику одночасно можуть бути факторами-загрозами та факторами-можливостями, що орієнтує систему управління не лише на захист від загроз і несприятливих наслідків, а також на пошук шляхів використання можливостей, які відкриваються при реалізації проекту.

Отже, виділені в табл. 2 групи показників карти ризиків дозволяють оцінити відповідальність бізнесу перед учасниками венчурного проекту та сформувати систему показників (фінансові, виробництво, контрагенти, соціальна сфера), спрямовані на розкриття змісту економічної безпеки підприємства. Практичну цінність даної пропозиції засвідчує той факт, що уточнений набір показників карти ризиків для підприємств продовольчої сфери в умовах застосування комп'ютерної системи дозволяє за наявності детального документування підвищити якість процесу управління ризиками венчурного інвестування. Доведено, що крім показників карти ризиків по-

винні передбачати характеристики ризику: фактор, сфера прояву, вплив на досягнення цілей інвестиційного проекту, вплив на учасників проекту, опис ризику (ймовірність настання події, її наслідки), збитки, рекомендації з управління ризиком.

Однак проблемним залишається визначення показника ефективності управління ризиками інвестування, що актуально в умовах необхідності інтенсифікації процесів залучення інвестицій у вітчизняну економіку та захисту інтересів учасників інвестиційного проекту в умовах фінансово-економічної та політичної нестабільності.

Вирішення вказаної проблеми знаходиться в площині робіт з проектування заходів щодо впровадження інноваційних ідей і розробки моделі управління ризиками венчурного проекту. Відповідно, прийняття управлінських рішень передбачає попереднє проведення аналізу та вибір стратегічних аспектів управління венчурним проектом. В свою чергу, доцільно аналізом венчурного проекту охопити оцінку рівня готовності підприємства до впровадження моделі управління, витрат на заходи з впровадження, ефекту від впровадження певної системи управління ризиками та витрат часу на її модернізацію.

З метою формування масиву відомостей про економічну політику підприємства та відповідних облікових даних для управління ризиками венчурного інвестування на підприємствах продовольчої сфери запропоновано враховувати наступні показники (табл. 3).

Враховування представлених в табл. 3 параметрів моделі управління ризиками венчурного інвестування з метою досягнення економічної безпеки підприємств продовольчої сфери як учасників інвестиційного проекту спрямоване на забезпечення оцінки впливу ризиків на показники ефективності проекту, проведення планування і здійснення контролю заходів з мінімізації ризиків, що врешті-решт формує базу даних щодо ризиків, їх рівня, а також наслідків прояву.

Таблиця 3. Параметри економічної політики та облікових даних для дослідження дієвості системи управління ризиками інвестування

Показники	Методичні аспекти застосування
Організація облікового відображення витрат на венчурні проекти	Здійснення оцінки ефекту кожного параметру венчурного проекту доцільно здійснювати з урахуванням вкладу кожного параметру в кінцевий результат. Найбільш доцільним є попереднє визначення на основі емпіричних спостережень рівня економії коштів у відсотках або зростання обсягів фінансових надходжень підприємства внаслідок модернізації відповідно до венчурного проекту
Обґрунтованість обсягів придбання сировини та продажу продукції (робіт, послуг)	
Планування і контроль ефективності діяльності центрів інвестицій на підприємстві	
Бюджетування венчурних проектів на різних етапах їх формування і реалізації	
Обґрунтованість методів аналізу ризиків інвестування	
Організація та технічне забезпечення документообороту	
Якість комунікаційних зв'язків щодо руху облікової інформації між підрозділами підприємства	
Наявність інноваційних рішень щодо покращення систем обліку, аналізу, контролю для підвищення рівня реалізації венчурних проектів	
Організація захисту даних, що становлять конфіденційну інформацію та комерційну таємницю	
Державна підтримка розвитку галузі та венчурних проектів	

Джерело: Власна розробка автора

Дотриманню економічної безпеки учасників інвестиційного процесу, зокрема досягненню законності, повноти, своєчасності та якості підготовки й виконання документів, що свідчать про оцінку ймовірності настання подій, що містять в собі загрозу ефективності управління венчурним проектом, сприятиме охоплення системою управління інвестиційними ризиками оцінки й вибору альтернатив, витрат і економічних вигод, нових ризиків, що можуть виникати внаслідок вибору певного методу управління ними.

Висновки

Практичне значення одержаних результатів дослідження особливостей управління ризиками венчурного інвестування в продовольчій сфері полягає в розробці організаційно-методичних підходів до забезпечення ефективності інвестиційних проектів інноваційного характеру шляхом оцінки етапів життєвого циклу інвестиційного проекту, враховуючи оцінку ймовірності настання і реалізації ризиків, що супроводжується появою відповідних втрат. Серед методів управління інвестиційними ризиками доведено необхідність застосування для підприємств продовольчої сфери у випадку залучення венчурних інвестицій карти ризиків, що за своїм змістом передбачає представлення

фінансових показників, показників щодо контрагентів, виробництва, соціальної сфери.

Внаслідок впровадження в практику розроблених рекомендацій щодо формування масиву даних про ризики залучення венчурних інвестицій підприємства мають змогу формувати звітність з управління ризиками з метою забезпечення економічної безпеки учасників інвестиційного проекту та досягнення його ефективності. Це сприяє підвищенню рівня оперативності та інформативності облікових даних для потреб управління, а також досягнення ефективності контролю за витрачанням ресурсів на здійснення інновацій.

У цілому рекомендації дозволяють формувати аналітичну інформацію про ризики інвестування, їх рівень і наслідки для учасників проекту, що сприяє підвищенню якості управління фінансовою стійкістю суб'єктів, які залучають венчурні інвестиції. Відповідно, перспективними для подальшого дослідження є розробки щодо формалізованої моделі управління ризиками венчурного проекту в умовах підприємств продовольчої сфери, що охоплюють способи ідентифікації, аналізу, планування та контролю ризиків в умовах економічної та політичної ситуації в країні.

Abstract

Given the fact that the full role of Ukraine in the system of international economic relations and the active development of integration links are possible on the basis of achieving economic security as a guarantor of its development and independence, relevant is the study of the question of increase of efficiency of functioning of the enterprises of the food sector, in particular by attracting venture capital investment. The aim of the study is to develop methodological approaches and performance management projects of innovative character, through effective management to mitigate risks of investment. Research methods: systemic analysis, synthesis, induction, deduction, analogy. The article studies the peculiarities of development of organizational and methodical approaches of management effectiveness of investment projects of innovative character, through effective management to mitigate risks of investment, which implies the availability of reliable information support, which is based on accounting. Despite the levels of development of strategy of economic safety of the enterprise as object of investments, substantiated component of risk management of venture investment (definition of the potential negative consequences of decisions, the creation of a mechanism to respond to the emergence of negative consequences, defining actions to neutralize or compensate for negative effects) and formed a risk management mechanism in the management system of the venture projects of the enterprises of the food sector. The expediency of application of the risk map and identified indicators for assessing the security of the enterprise, taking into account the industrial features of its activity, to attract venture capital investment. For the purpose of generalization of the results of the evaluation of the risk management system of venture capital investment procedure for the generation of an array of information about the economic policy of the enterprises of the food sector to evaluate the effectiveness of the risk management system of investing on the basis of appropriate credentials.

JEL Classification: G24

Список літератури:

1. Rearce J., Robinson R. Strategic Management: Formulation, Implementation, and Control. – Ninth Edition. – Macgraw-Hill, Irwin, 2005. – 347 p.
2. Анташев М.М. К вопросу о рациональном взаимодействии государства и других участников инвестиционного процесса в нефтегазовом комплексе / М.М. Анташев, А.А. Конопляник // Нефтяное хозяйство. – 2001. – Ч. 1. – № 6. – С. 12-17.
3. Давлетбаева Н. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємств харчової промисловості України в умовах глобальної та регіональної конкуренції / Н. Давлетбаева // Вісник Хмельницького національного університету. – Том 1. – № 2. – 2015. – С. 114-118.
4. Томашевська А.М. Іноземні інвестиції в підприємства харчової промисловості Чернівецької області / А.М. Томашевська // Вісник Хмельницького національного університету. – Том 1. – № 2. – 2015. – С. 193-196.
5. Зеленська О.О. Система продовольчої безпеки: сутність та ієрархічні рівні / О.О. Зеленська // Вісник ЖДТУ. – 2012. – № 1 (59). – С. 108-112.
6. Стратегія сталого розвитку «Україна-2020». Схвалено Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
7. Хамидуллин Ф.Ф. Оценка рисков инвестиционных проектов в системе ЖКХ: количественный аспект / Ф.Ф. Хамидуллин, Г.М. Квон // Проблемы современной экономики. – Выпуск № 1. – 2012. – С. 318-321.
8. Касьяненко Т.Г. Инвестиции: учебное пособие / Т.Г. Касьяненко, Г.А. Маховикова. – М.: Эксмо, 2009. – 240 с.
9. Ример М.И. Экономическая оценка инвестиций / М.И. Ример, А.Д. Касатов, Н.Н. Матиенко; под общ. ред. М.И. Римера. – СПб.: Питер, 2008. – 480 с.
10. Курьина Е.Б. Оценка рисков инвестиционных проектов в жилищном строительстве / Е.Б. Курьина // XXXVI Международная научно-практическая конференция «Экономика и современный менеджмент: теория и практика» (Новосибирск, 02 апреля 2014 г.) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://sibac.info/14191>.
11. Островская Э. Риск инвестиционных проектов / Э. Островская. – М.: ЗАО «Издательство Экономика», 2004. – 252 с.
12. Грабовый П.Г. Риски в современном бизнесе / П.Г. Грабовый, С.Н. Петрова, С.И. Полтавцев. – М.: «Атлас», 1996. – 200 с.

References:

1. Rearch, J. and Robinson, R. (2005). Strategic Management: Formulation, Implementation, and Control. Macgraw-Hill, Irwin.
2. Antashev, M. and Konoplyanik, A.A. (2001). K voprosu o ratsionalnom vzaimodeystvyi gosudarstva i drugih uchastnikov investitsyonnogo processa v neftegazovom komplekse [On the question of the rational reaction of the state and other participants of the investment process in the oil and gas industry]. Neftyanoe hozyaystvo, 1, 6, 12-17.
3. Davletbaeva, N. (2005). Investycyne zabezpechennya innovatsynogo rozvytku pidpryemstv harchovoy promyslovosti Ukrainy v umovah globalnoy ta regionalnoy konkurencyi [Investment support innovative development of the food industry in Ukraine in the global and regional competition]. Visnyk Khmel'nitskogo natsyonalnogo universytetu, Vol. 1, 2, 114-118.
4. Tomashevskaya, A. (2015). Inozemni investytsyy v pidpryemstva harchovoy promyslovosti Chernivetskoj oblasti [Foreign investments in the food industry Chernivtsi region]. Visnyk Khmel'nitskogo natsyonalnogo universytetu, Vol. 1, 2, 193-196.
5. Zelenska, O. (2012). Systema prodovolchoy bezpeky: sutnist ta yerarhichni rivni [The system of food security: the nature and hierarchical levels]. Visnyk ZhDTU, 1 (59). 108-112.
6. Strategiya stalogo rozvytku Ukrainy "Ukraina-2020" [Sustainable Development Strategy "Ukraine-2020"] (2015, 12 January). 5. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
7. Khamidullin, F. and Kvon, G.M. (2012). Otsenka riskov investitsyonnykh proektov v sisteme ZhKH [Otsenka riskov investitsionnykh proyektov v sisteme ZHKH: kolichestvennyy aspekt]. Problemy sovremennoy ekonomiki, 1, 318-321.
8. Kasyanenko, T. and Makhovikova, G.A. (2009). Investycyy [Investments]. Moscow, Eksmo.

9. Rimer, M.I., Kasatov A.D. and Matiyenko, N.N. (2008). Ekonomicheskaya otsenka investitsiy [Economic evaluation of investments]. I.M. Rimer (Ed.). Sankt-Peterburg, Piter.
10. Kuryyna, E. (2014). Otsenka riskov investitsyonnyh proektov v zhylyshnom stroitelstve [Risk assessment of investment projects in housing construction]. XXXVI Mezhdunarodnaya nauchno-prakticheskaya konferentsiya "Ekonomika I sovremennyy menedzhment: teoriya i praktika", (Novosibirsk, 02 aprelya 2014 g). Retrieved from <http://sibac.info/14191>.
11. Ostrovska, E. (2004). Risk investitsyonnyh proektov [The risk of investment projects]. Moscow: ZAO «Izdatelstvo Ekonomika».
12. Grabovy, P.G., Petrova, S.N. and Poltavtsev, S.I. (1996). Riski v sovremennom biznese [Risks in business today]. Moscow: Atlas.

Надано до редакційної колегії 20.12.2015

Замлинський Віктор Анатолійович / Viktor A. Zamlynskiy
agrariy@mail.ru

Посилання на статтю / Reference a Journal Article:

Управління ризиками венчурного інвестування в продовольчій сфері [Електронний ресурс] / В. А. Замлинський // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2016. – № 1 (23). – С. 99-106. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2016/n1.html>